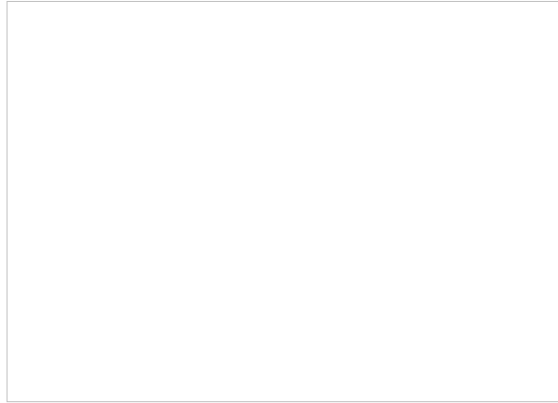

Müşrükler näme üçin butlara ybadat edýärler?

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

Haçanda Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem) Yslama dagwat edip ynsanlary hak ýola çagyryp başlanda. Kureýiş taýpasynyň kapyrlary ynsanlary Pygamberimizden (sallallahu aleyhi we sellem) uzaklaşdyrmak we Ony ýigrenji edip görkezmek üçin elinden gelenini edýärdiler. Olar Pygamberimize (sallallahu aleyhi we sellem) däli, jadygöý, jynlan, üýtgän diýen ýaly dürli erbet atlary dakýardylar.

Emma buňa garamazdan Pygamberimize (sallallahu aleyhi we sellem) eýerip musulman bolýanlaryň sanynyň artýanyny gören kapyrlar başga hileler edip Pygamberimiziň (sallallahu aleyhi we sellem) Yslam dagwatyny durdyrjak bolýardylar. Kapyrlar Pygamberimize (sallallahu aleyhi we sellem) namaz okama, oraza tutma musulman bolma diýmeýärdiler. Olar Oňa: sen Yslamy başgalaryna öwretme, Yslama dagwat etme diýip, hüjüm edýärdiler.

Netijede kapyrlar Pygamberimizi (sallallahu aleyhi we sellem) garalamak üçin atýan dürli töhmetleriniň peýda bermeýänini görüp, biz gowusy Ony mal-mülk bilen aldalyň, paý-peşgeş, para-pul hödürläliň diýen netijä gelyärler.

Küreyşliler içlerinden iň at-abraýly kişi bolan Husaýn bin el-Munzir el-Huzai diýen kişini Pygamberimiziň (sallallahu aleyhi we sellem) ýanyna ugratmak karary alýarlar.

Husaýn Pygamberimiziň (sallallahu aleyhi we sellem) ýanyna gelip: **Eý Muhammet! (sallallahu aleyhi we sellem) Birligimizi böldüň. Güýjümüzi gowşatdyň. Ony etdiň, buny etdiň.....Eger sen mal-mülk isleýän bolsaň, biz saňa mal-mülk bereli, seni içimizde iň baý edeli. Zenan gerek bolsa, Seni taýpamyzyň iň owadan zenany bilen öylendireli. Eger patyşa bolasyň gelse, seni başymyza patyşa edip saýlaly.**

Husaýn gepini we aldawlaryny dowam etdi.

Haçanda Husaýn gürläp bolanda Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem) oňa: **Gürläp boldyňmy Eý Ebu Imran?** diýip, sorady. Husaýn: **Hawa** diýdi.

Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem) oňa: **Sorajak zatlaryma jogap ber!**

Husaýn: **Näme isleseň sora!**

Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem): **Eý Ebu Imran näçe sany ilähe ybadat edýärsiň?**

Husaýn: **Ýedi ilähe ybadat edýärim. Biri gökde altysy ýerde!**

Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem): **Mal-mülkiň heläk bolanda kime dogadileg edýärsiň?**

Husaýn: **Gökdäki ilähe dileg edýärim!**

Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem): **Suwsuzlyk bolsa, ýagmyr gerek bolsa kime dileg edýärsiň?**

Husaýn: **Gökdäki ilähe dileg edýärim!**

Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem): **Çagalaryň, maşgalaň aç galsa kime dileg edýärsiň?**

Husaýn: **Gökdäki ilähe dileg edýärim!**

Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem): **Doga-dilegleriňi diňe gökdäki kabul edýärimi ýa-da ähli ilählere kabul edýärimi?**

Husaýn: **Elbetde Onuň ýeke-täk Özi kabul edýär.**

Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem): **Ýeke Özi seniň dilegleriňi kabul edýär. Ýeke Özi saňa nygmat/ryzk bagyş edýär. Emma sen Oňa başgalaryny şärik goşýarsyň. Ýa-da saňa zyýan bermek üçin ol ýerdäki ilählere gökdäkä üstün geler öýdýäňmi?**

Husaýn: **Ýok olaryň Oňa güýji ýetmez!**

Pygamberimiz (sallallahu aleyhi we sellem): **Eý Husaýn! Musulman bol, men saňa şeýle bir sözler öwredeýin, ol sözler sebäpli Allah Tagala saňa peýda berer!**

(Ol musulman bolýar we hadys dowam edýär)¹

Görüşimiz ýaly Pygamberimiziň (sallallahu aleyhi we sellem) zamanasyndaky arap müşrükleri Allahy inkär etmeýärlerdi. Olar ähli zady ýokdan bar edip ýaradanyň, mahlukatyna ryzk berip, dogadilegleri kabul edip duranyň ýeke-täk Allahdygyna ynanýardylar.

Bu barada Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle habar berýär:

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا

“(Ol müşrükler) Aýt: Size gökden we ýerden ryzk beren kim? Gulaklara we gözlere eýe bolan kim? Ölüder dirini we diridenem ölüni çykarýan kim? We (dünýäni) dolandyryp duran kim? (Müşrükler) göni: Allah diýerler...” ²

Elbetde aklmyza: Onda näme üçin ol müşrükler buta çokunýardylar? Näme üçin käbäň daş töweregini 360 sany but bilen doldyrdylar? Eger Allaha ynanyan bolsalar, butlara näme üçin ybadat edip, doga-dileg edýärdiler? diýen soraglar gelip biler.

Sebäbi ol müşrükler özlerniň günäkärdigine, şonuň üçin hem Allaha göni çykyp bolmajagyna, araçylaryň gerekdigine ynanyrdylar. Butlar bilen welileriň ruhlarynyň baglanşygynyň bardygyna, şol sebäpli hem butlara ýüzlenilse ol butlaryň Allah bilen öz aralarynda araçy, aklawçy bolup doga-dilegleriniň kabul bolmagyna kömek etjegine ynanyrdylar.

Husaýn wakasynda görüşimiz ýaly olar asyl dilegleri kabul edýäniň Allah Tagaladygyna butlaryň bolsa, diňe araçydygyna ynanyrdylar.

Bu barada Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle habar berýär:

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ

“...Özlerine Allahdan başga öwliýa edinenler: Biz olara (butlara) bizi diňe Allaha ýakynlaşdyrsynlar diýip, ybadat edýäris diýerler...” ³

Başga aýatda:

يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ

“Ol müşrükler Allahdan başga özlerine ne peýda ne-de zyýan berip bilmejek zatlara ybadat edýärler we şeýle diýýärler: Bular (butlar) Allahyň gatynda biziň şepagatçylarymyz, aklawçylarymyzdyr....” ⁴

Bu gysgajyk hadysdan görüşimiz ýaly musulman bolmak üçin bir Allahy ýaradyjy, ryzk beriji diýip kabul etmek ýeterli däldir.

Musulman bolmak üçin Allahy birläp, Oňa hiç bir zady şärik goşman, araçy goşman ýeke-täk Allaha ybadat etmelidir.

Bu bolsa Lä ilähe illallah şaýatlygynyň manysydyr.

Haçanda musulman kişi şahadat getirip **Lä ilähe** diýende: ähli ýalan ilähleri inkär edýär.

Illallah diýende bolsa: Hak iläh diýip Allahy kabul edýär.

Manysy: **Bir Allahdan başga hak iläh ýok** diýmekdir.

Ýagny men: Bir ýaradyjy diýip Allahy kabul edýäriň we ybadatymyň ählisini diňe Allah Tagala üçin edýäriň we ybadat edenimde Allaha hiç bir zady ne daşy, ne agajy, ne pygamberi, ne perişdäni, ne welini, ne ölüni şärik goşmaýaryn.

Ynsanlaryň Allahdan başga sygynyp Allaha şärik goşýan zatlaryny inkär edýäriň diýmekdir.

¹-روى البيهقي وغيره Beýhaki

²-Yunus 10/31.

³-Zumer 39/3.

⁴-Yunus 10/18.